

**Összefoglaló
A BESZÁMOLÓ**
a Nemzetközi Fejlesztési Együtműködési Tárcaközi Bizottság (NEFE TB)
részére a 2005. évi nemzetközi fejlesztési együtműködési (NEFE)
tevékenységről és a 2006. évre tervezett feladatokról
c. anyagról

Vezetői összefoglaló:

A NEFE-politika alapjait és továbbfejlesztésének irányait 2005-ben is az adta meg, hogy a magyar külkapcsolati rendszer integráns részeként, e tevékenység révén bekapcsolódjunk a világ kevésbé fejlett országainak megsegítésébe, gazdasági-társadalmi előrehaladásának támogatásába. Mindez összhangban áll az ENSZ, az OECD és az EU fejlesztéspolitikai állásfoglalásaival, s a segélybefogadói közegben érvényesülő hasznos szerep mellett egyben magyar érdek is: bővíti kül- és biztonságpolitikai mozgásterünket, erősíti céljaink érvényesítésének lehetőségeit, nemzetközi kapcsolataink diverzifikálását, presztízsünket a világban.

A nemzetközi fejlesztéspolitika megvalósításához létrehozott jogi, intézményi és pénzügyi keretek alapvetően működőképesnek bizonyultak. A tárgyévben előreléptünk a magyar NEFE kormányzati koordinációjában, főként a humanitárius segélyek területén; a projektjeink által elért hatás tekintetében; a magyar NEFE külpolitikai prioritásainkkal történő összehangolásában; a magyar projektvégrehajtókkal való együttműködésben, különös tekintettel a civil szférára; az Európai Unió szakpolitikájához történő illeszkedésben.

A KÜM folyamatosan biztosította, az érintett tárcákkal egyeztetve, a magyar érdekek érvényesítését az EU döntés-előkészítő és -formáló tanácskozásain, illetve döntéshozói testületeiben. Magyarország uniós tagságának első, teljes évében a KÜM kezdeményező szerepet játszott annak beazonosításában, illetve kommunikálásában, hogy az új tagállamok milyen hozzáadott értéket jeleníthetnek meg és hogyan tudnak részt venni az EU fejlesztéspolitikájában. A magyar érdekekre nézve fontos körülmény, hogy az ÁKÜT 2005. november 22-i ülése a Fejlesztéspolitikai Szakdokumentumban (DPS) - ehhez magyar kezdeményezés is hozzájárult - elismerte az összefüggést az EU szomszédságpolitikája, előcsatlakozási partnersége és nemzetközi fejlesztési együttműködése között. Ez a fejlemény lehetővé tette, hogy a jövőben a magyar NEFE-prioritásokat EU-forrásokból történő finanszírozással és a hivatalos fejlesztési támogatás OECD statisztikai elszámolhatóságával lehessen megvalósítani.

A komplementaritás terén sikerként rögzíthető, hogy a nemzetközi fejlesztési fórumokon, a donor országok és a befogadó partnerországok környezetében elfogadottá vált az a magyar álláspont, amely a fejlesztéspolitika ágazati részének tekinti a rendszerváltozással kapcsolatos tapasztalatok megosztását, a tudás-transzfer gyakorlatát. Ezt a magyar felfogást nem csupán az EU-ban, hanem az OECD Fejlesztés Támogatási Bizottságában (DAC) is tudomásul vették, ami növelheti a magyar fejlesztéspolitika mozgásterét.

A magyar külpolitikai prioritásoknak megfelelően valósult meg a KÜM bilaterális NEFE költségvetésének felosztása a partnerországok között. A források több mint 40%-a irányult a magyar külkapcsolatok szempontjából kiemelt térségekbe: a Nyugat-Balkánra és a szomszédos kelet-európai régióba, mindenek előtt Szerbiába és Montenegróba, Bosznia-Hercegovinába, Macedóniába, Ukrajnába és Moldovába. A külpolitikai prioritások második, de a kormányfői látogatások által is fémjelzett igen fontos vonalának - I. új Ázsia-politika – NEFE-képviselőt jelzi vietnami relációs projektjeinknek nemcsak e befogadó ország, hanem ottani EU partnereink általi ismertsége és elismertsége.

A magyar projektvégrehajtókkal, köztük a civil szférával való együttműködés erősödése nemcsak a pályáztatásban, projektvégrehajtásban, hanem a társadalmi tudatosság erősítésében is érezte kedvező hatását. A KÜM konzultációkat folytatott uniós fejlesztéspolitikai kérdésekről a civil és gazdálkodó szervezetekkel. Véleményüket figyelembe vette és képviselte, információkkal, lobbizással igyekezett segíteni tevékenységüket.

Az eltelt időszakban is jelentős erőfeszítések történtek annak érdekében, hogy döntéshozói szinten növekedjék a politikai tudatosság a fejlesztéspolitika finanszírozása iránt, ennek első lépéseként kormánydöntés rögzítette, hogy hazánk törekszik a hivatalos fejlesztési támogatás (ODA) nemzeti jövedelemhez (GNI) viszonyított 0,17%-os arányának elérésére 2010-ben, illetve az ODA/GNI arány 0,33%-os teljesítésére 2015-ben. A statisztikai adatszolgáltatás módszerében történt következetes fejlődés, valamint az EU-költségvetésbe átutalt magyar hozzájárulás NEFE-előirányzati részének eredményeként 2005-ben javult a magyar ODA/GNI arányszám.

A társadalmi tudatosság növelését segítette elő, hogy a leginkább fogékony társadalmi réteg, a fiatalok körében, a felsőoktatásban, nevezetesen a Corvinus Egyetemen kreditpontokkal elismert tantárggyá minősítették a fejlesztéspolitikai témakört, s KÜM támogatással több olyan konferenciára is sor került, mely főként a szegmensből vonzott érdeklődőket. A felsőoktatási szinten formálódó ismeretek jelentősen javíthatják a fejlesztéspolitikai célok és erőfeszítések elfogadottságát, közéleti mozgató erejét.

Az elmúlt időszak kedvező fejleményei mellett korrigálásra váró tapasztalatok is kialakultak. Nyilvánvalóvá vált, hogy az uniós célkitűzés teljesítéséhez mind kormányzati, mind vállalkozói és civil szervezeti részről finomhangolást, esetenként fordulatot kell végrehajtani a fejlesztéspolitikában és a NEFE-koncepcióban. Ennek részeként szakértői szinten elfogadottá vált, hogy a hazánkhoz hasonló nagyságú és adottságú donor EU-tagállamok fejlesztéspolitikai gyakorlatának figyelembevételével a jövőben szűkíteni kell a partnerországok körét.

A megújulás mindazonáltal csak fokozatosan, főként a politikai tudatosság növelésével valósulhat meg. Nemzetközi tapasztalatok is alátámasztják, hogy az országstratégiák kidolgozása, a monitoring és értékelő munka elképzelhetetlen a központi és külképviseleti kapacitások (pénzügyi és humán erőforrások) növelése nélkül.

Az előző évhez viszonyítva a 2005-ös évről jó statisztikával tudunk majd beszámolni, mivel uniós költségvetési befizetésünk, s ezáltal annak ODA-ként elszámolható 4,68%-os része nőtt.

A fejlesztési együttműködésnek Magyarország jelenlegi donor szerepében egyaránt hasznos komponensét képezi a kötött segélyhitelezés és a klasszikus NEFE, így mindkettő növelése célszerű oly módon, hogy a belső arányok az EU konformitás irányába mozduljanak el.

I. A NEFE intézményi keretei

I/1 A módosított ügyrend alapján 2005-ben a **NEFE TB** egy ülést tartott: február 28-án elfogadta a 2004. évről készített beszámolót és határozatában megjelölte a 2005. évi NEFE-tevékenység fő feladatait, a fejlesztés irányait, megerősítette a magyar NEFE-politika célországait, meghatározta a kiemelt ágazatokat és az EU tagságunkból adódó feladatokat. Úgy foglalt állást, hogy NEFE ország-stratégiák helyett, amelyek kidolgozása a szerény költségvetési keret miatt ma még nem időszerű, kerüljön sor a prioritások rövid meghatározására, kezdő lépésként, a stratégiai relációk némelyikében, és a Külügyminisztérium a tervezetet vigye tárcaközi egyeztetésre. A TB kialakította továbbá a szükség szerinti ülések formális összehívása nélküli döntési mechanizmust.

Ilyen, soron kívüli eljárással határozatot hozott arról, hogy Indonéziát, Thaiföldet és Sri Lankát, mint a 2004. december végi dél- és délkelet ázsiai szökőár által sújtott országokat a kötött segélyhitelezés vonatkozásában 2006 végéig terjedő határozott időtartamra felvegye a partnerországok közé.

I/2. A tárcák NEFE ügyekért felelős főosztályvezetői illetve megbízottaik részvételével működő **NEFE Tárcaközi Szakértői Munkacsoport (TSZMCS)** a tárgyévben március 23-án, május 27-én és november 29-én tartott ülést. Áttekintette az EU májusi tanácsülésének fejlesztési konklúziójából adódó hazai feladatokat és a szeptemberi ENSZ csúcs NEFE vonatkozásait, valamint a TB határozatok végrehajtását. A TSZMCS megfelelő fórumnak bizonyult az álláspontok egyeztetésére, a kölcsönös és folyamatos tájékoztatásra és az ágazati érdekek összehangolására. Eredményesen működött közre a teljes hazai NEFE tevékenységről készített anyagok (OECD DAC jelentés, kormány-tájékoztató, stb.) összeállításában és a NEFE TB ülés előkészítésében. Két ülés között, az őszi időszakban formális találkozó nélkül is eredményes koordinációs fórum volt több kérdésben, köztük az EU fejlesztéspolitika szakdokumentumával kapcsolatos magyar pozíció egyeztetésében.

I/3. A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium keretében működő **Kötött Segélyhitelezési Koordinációs Szakértői Munkacsoport**, amelynek tagja a KüM, PM, GKM, MEH, KvVM, Eximbank és a MEHIB képviselője, az év folyamán kilenc ülést tartott, amelyeken kidolgozta ügy- és működési rendjét és előkészítette a segélyezett partnerországoknak nyújtott kötött segélyhitelekkel kapcsolatos kormánydöntést. A 232/2003(XII.16.) Korm. rendelet értelmében a jelen Beszámoló keretében számol be éves tevékenységéről. (lásd alább)

I/4. A NEFE pénzügyi előirányzatának működtetését kezelő külügyminisztériumi **Nemzetközi Fejlesztési Együtműködési Munkabizottság (NEFE MB)** a vonatkozó külügyminiszteri utasításnak megfelelően havonta rendszeresen megtartotta ülését és a NEFE-programok, illetve a kül- és biztonságpolitikai, valamint a külgazdasági célok összehangolásával, a célországok és szektorok fontosságának mérlegelésével döntött a NEFE-projektek kiválasztásáról, a keret indikatív felosztásáról, a pályáztatásról és más gyakorlati kérdésekről.

I/5. Az Európai Unió döntéshozatali tevékenységében való részvételről és az ehhez kapcsolódó kormányzati koordinációról szóló 1007/2004. (II. 12.) Korm. Határozat nyomán folytatta működését a **29. nemzetközi fejlesztési együttműködési szakértői csoport** a Belügyminisztérium, az Igazságügyi Minisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, a Pénzügyminisztérium és az Egészségügyi Minisztérium – esetenként más tárcák - szakértőinek részvételével, amely kidolgozta a leglényegesebb EU NEFE-vel foglalkozó fórumokon képviselendő mandátumokat.

I/6. A NEFE TB 2/2004. határozata alapján megalakított **Humanitárius Segélykoordinációs Szakértői Munkacsoport (HUMSEKO)** a szaktárcák és katasztrófa-elhárításban és segélynyújtásban leghatékonyabb hazai karitatív szervezetek képviselői részvételével a tárgyévben hat ülést tartott (február 10-én, május 27-én, március 30-án, május 10-én, szeptember 5-én és október 10-én). Ezekben az un. rendes, illetve sürgősségi tanácskozásokon napirenden szerepeltek a működéssel, a koordináció-bővítéssel és kapacitásépítéssel, illetve a magyar segélyakciók koordinálásával és végrehajtásával kapcsolatos kérdések.

I/7. A **NEFE Társadalmi Tanácsadó Testület (TTT)** a tárgyévben a TB ülést megelőzően 2005. február 24-én ült össze, és vonatkozó jogosítványával élve véleményezte a TB elé kerülő anyagokat. A TTT állást foglalt amellett, hogy a fejlesztési együttműködés kérdéseit továbbra is mentesíteni kell a pártpolitikai csatározások alól, s hogy a testület tagjai a maguk területén támogatják, a közvéleményben népszerűsítik a NEFE-t. A szervezet hatékony fórumnak bizonyult a Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenységében érdekelt különböző szegmensek képviselői számára az álláspontok egyeztetésére és harmonizálására. Tagjai értékes segítséget nyújtottak a NEFE szakképzéshez (ENSZ Akadémia), valamint az Európai Unió új Fejlesztéspolitikai Szakdokumentuma vitájában képviselendő magyar álláspont kialakításához. Utóbbi formális ülés összehívása nélkül, írásos vélemények bekérése és szintetizálása révén történt 2005 őszén.

I/8. A **NEFEFO** megfelelően, növekvő hatékonysággal látta el jelentősen megnövekedett feladatait.

I/9. A tárgyévben – az EU fejlesztési tevékenységének erőteljes decentralizációját is figyelembe véve – partnerországokban működő **külképviseleteink** a korábbiaknál hatékonyabban vettek részt a projektszelekcióban a fogadó ország illetékeseivel együttműködve. E folyamat, jelentős erősítésére ugyanúgy szükség lesz a továbbiakban, mint a donorkoordinációra és a projektek monitoringjára, valamint értékelésére. Az ezeken a területeken végzett munka javítása mellett jóval nagyobb figyelmet kell fordítaniuk a misszióknak arra, hogy segítsék a hazai gazdálkodó és civil szervezeteket külföldi projektek elnyeréséhez a külgazdasági szakdiplomáttal való koordináció erősítése útján is. A KÜM illetékesei a márciusi, Hanoi-ban rendezett regionális követi értekezleten, majd májusban a 2005-ben kiutazó misszióvezetők és diplomaták számára rendezett tanfolyamon elhangzott előadáson, később a Külügyminisztériumban tartott nyári nagyköveti értekezleten, végül a decemberi moszkvai regionális misszióvezetői tanácskozáson meghatározták érdekelt misszióvezetőink feladatait.

II. A TB határozatainak végrehajtása

II/1. Tájékoztató a Kormány részére a NEFE politika végrehajtásáról

A TB 1/2004 sz. határozatában szükségét látta annak, hogy a KÜM a NEFE tevékenységről tájékoztatót nyújtson be a Kormánynak (különös tekintettel a finanszírozási kérdésekre), melyet a betervezést megelőzően a TB soron következő ülésén megvitat.

A KÜM a Tájékoztatót összeállította, azt a TB 2004. novemberi ülésén kiegészítette. Többszöri tárcaközi egyeztetést követően a Tájékoztató végleges szövegét a Kormány tagjai 2005 áprilisában tájékoztatásra megkapták.

II/2. Az OECD DAC adatszolgáltatás módszertana

A TB 2/2004. számú határozata kimondta, hogy indokolttá vált az OECD DAC statisztikai nyilvántartásának megfelelő magyar adatszolgáltatási rendszer kialakítása. A módszertan kidolgozásával a Tárcaközi Bizottság a Pénzügyminisztériumot és Külügyminisztériumot bízta meg.

Az előzetes egyeztetéseket és az EU Bizottság által szervezett szemináriumot követően a Külügyminisztérium Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési Főosztálya kidolgozta a módszertan tervezetét. Ezt a Tárcaközi Szakértői Munkacsoport novemberi ülése módosításokkal és kiegészítésekkel elfogadta, továbbá olyan állásfoglalással élt, hogy az adatokat a nem kormányzati állami szervektől a Külügyminisztérium, az önkormányzatoktól a Belügyminisztérium, a szaktárcák alá tartozó intézményektől pedig a felügyelő szaktárca gyűjti be.

II/3. A Humanitárius Segélykoordinációs Munkacsoport (HUMSEKO) megalakítása

A TB 2/2004. sz. határozata alapján megalakult Humanitárius Segélykoordinációs Munkacsoport (HUMSEKO) a 2004. decemberi és 2005. januári sürgősségi üléseket követően formálisan 2005. február 10-én kezdte meg a működését, és az eltelt időszakban hat ülést tartott. A munkacsoport eddig ismeretlen méretű és gyakoriságú természeti katasztrófákkal szembesült. A 2004. decemberi délkelet-ázsiai szökőár, a szomszédos országok 2005. nyári árvizei és a 2005. októberi pakisztáni földrengés áldozatainak mentésében gyorsan, koordináltan, hatékonyan nyújtott segítséget. Zömében egyeztetetten is kommunikált tevékenység elnyerte a partnerországok és a nemzetközi donor közösség elismerését is. A HUMSEKO munkáját jelentősen megkönnyítette, hogy folyamatosan támaszkodhatott a különböző nemzetközi szervezetektől (ENSZ-OCHA, EU-MIC, NATO), az EU tagországoktól és a magyar nagykövetségektől kapott információkra.

A HUMSEKO ülésein az azonnali segítségnyújtással összefüggő feladatok mellett lehetőség nyílt a szakismeretek bővítésére a hazai humanitárius kapacitások növeléséről, a társadalmi szolidaritás fejlesztéséről. A munkacsoport meghívta az egyik kibővített ülésére a nemzetközi humanitárius jog ismertetésével és terjesztésével foglalkozó tárcaközi tanácsadó bizottság képviselőit, és úgy döntött, hogy a szorosabb együttműködést alakít ki velük.

A HUMSEKO tevékenységét érintő rendezvények közül kiemelkedik a szökőárat követő újjáépítési program keretében, a BM OKF segítségével megrendezett, ázsiai árvízvédelmi szakemberek továbbképzését szolgáló tanfolyam. Fontos esemény volt a Bizottság budapesti képviselete, az ICRC (Nemzetközi Vöröskereszt Bizottsága) Budapesti Regionális Irodája, a DG ECHO és a NEFEFO a nemzetközi segítségnyújtásról szóló, 2005. decemberi közös vitaestje, melyen részt vettek a humanitárius segítségnyújtásban érintett kormányzati és civil szervezetek, társadalmi aktivisták valamint a tudományos élet képviselői.

A megnövekedett kormányzati és társadalmi feladatok szükségessé tették a Külügyi Segélyezési Keret szabályozásának átalakítását. A KÜM-ben létrehozott ad hoc bizottság 2005. végére befejezte a tapasztalatok összegzését és egyeztető munkáját. Az új, hatékony és a sürgősségi segítségnyújtási eljárási rendet magában foglaló jogszabály elfogadására 2006-ban kerülhet sor.

II/4. NEFE prioritások, Szerbia-Montenegró

A TB felkérésére a KÜM elsőként Szerbia-Montenegróról készített tervezetet a fejlesztéspolitikai prioritások rövid meghatározásáról. A dokumentumot a TSZMCS novemberi ülése elfogadta.

III. Közbeszerzés, pályázatok, projektek, humanitárius segítségnyújtás, kötött segélyhitelezés, adósságonkonverzió

III/1. A TB határozatát figyelembe véve a Külügyminisztérium 2004-ben két évre szóló szerződést kötött a nyílt közbeszerzési eljárás során kiválasztott HUN-IDA Kht.-vel a végrehajtói szakintézményi feladatok ellátásáról. A HUN-IDA megfelelően teljesítette szerződéses kötelezettségeit, és eredményesen működött közre a projektek szakmai-pénzügyi előkészítésében, a pályázatok összeállításában, a partnerországokból érkező szakmai delegációk képzési programjainak szervezésében, kezdő lépéseket tett a projektek monitoringjára és értékelésére. A Külügyminisztérium a közzététel céljából közbeszerzési pályázatot juttatott el a Közbeszerzési Értesítőhöz a végrehajtó szakintézményi feladatok ellátásának további folyamatos biztosítása érdekében.

III/2. A KÜM 480 millió forint keretösszegben 2004. decemberében közzétett pályázati felhívásaira 109 pályázat érkezett be a gazdálkodó és civil szervezetektől. 50 új NEFE-projekt elkezdődött, és az év végére 14 projekt be is fejeződött. A projektek nagy része a magyar komparatív előnyöket legjobban megjelenítő technikai segítségnyújtás (képzési programok) területét érintette. A kanadai kormány ODACE program keretében nyújtott, 50%-os társfinanszírozása 71 millió forint összegű pótlólagos forrásbevonást tett lehetővé civil szervezetek projektjeinek támogatására.

A végrehajtás során a magyar rendszerváltozással kapcsolatos tapasztalatok átadását célzó projektek bizonyultak a leghatékonyabb programoknak. Az egészségügy, az oktatás, a mezőgazdaság, a vízgazdálkodás, az informatika és más területeken is hasznos projektek indultak, illetve vannak folyamatban.

A NEFEFO a kivitelezők beszámolóit és a külképviseletek némelyikétől beérkezett **monitoring**-jelentéseket folyamatosan értékelte. A tapasztalatok szerint a projektek megvalósítása általában megfelelő volt, de előfordultak szervezési, technikai és költséghatékonysági problémák.

Szerbia és Montenegró viszonylatában még tartalmasabbá, sokrétűbbé vált az együttműködés. A rendszerváltó és integrációs tapasztalatok átadása terén több szakmai tanulmányútra került sor (kormányzati koordinációs, önkormányzati, EU integrációs szakemberek fogadása), de jó néhány projekt indult el vagy valósult meg a környezetvédelem és a mezőgazdaság (szakemberek fogadása), vízgazdálkodás, a katasztrófavédelem (szakemberképzés), egészségügy (drogprevenció, hátrányos helyzetűek támogatása), a civil társadalom erősítése és más területeken is. Az ismert vajdasági etnikai súrlódások miatt különösen fontosnak és időszerűnek minősíthető a Vajdasági Autonóm Tartomány parlamentje multikulturális projektjének támogatása.

Belgrádi nagykövetségünk értékelése szerint NEFE politikánk a relációban 2005-ben az előző évekhez képest jóval eredményesebb volt, túljutott a tanulási szakaszon. A végrehajtók zömében eredményesen, szakszerűen bonyolították le a projekteket, azok a

hatóságok, a sajtó és az érintettek részéről elismerést nyertek. A Nagykövetség véleménye szerint a továbbiakban célszerű az egészségügyi és a technikai együttműködés (EU integrációs tapasztalatok átadása) területén erősíteni tevékenységünket, de szűkös forrásaink miatt nem indokolt háromoldalú projekteket szorgalmazni.

A Nyugat-Balkán, ezen belül Szerbia és Montenegró támogatásának magyar „márkanéve” a megújított Szegedi Folyamat. A megújítás a Szegedi Folyamat harmadik szakaszának tekinthető, aminek kidolgozása és beindítása Magyarország EU-tagságához kapcsolódik. Ugyanakkor a folyamat 2004-es elindítása óta a régió országaiban jelentős változások mentek végbe: a Nyugat-Balkán országainak a stabilizáció és a reformok terén elért előrehaladása következtében az EU integrációs perspektívát ajánlott fel, valamint ma már nem csak EU-, de NATO-tagállamok is körülölelik a térséget. Ebből adódóan szükségessé vált a célrégióval kapcsolatos magyar külpolitika alaptételeinek és céljainak újrafogalmazása. A Szegedi Folyamat, mint a magyar külpolitika eszköztárának fontos eleme, a jövőben az EU külpolitikai céljaihoz, azaz az európai integráció megvalósításához nyújt támogatást. Változatlanul kiemelt érdekünk, hogy szomszédaink a csatlakozási feltételek teljesítése révén mielőbb az euro-atlanti integrációs szervezetek tagjaivá váljanak. A megújuló Szegedi Folyamat középpontjába az európai értékek közvetítése és népszerűsítése, valamint a gazdasági folyamatok és az integrációs tapasztalatok megosztása áll. Mindez annak érdekében, hogy az európai értékek elfogadottsága növekedjen a célországok politikai elitje és lakossága körében. Az eddigi kedvezményezett országok körében nem történt változás, de a nyugat-balkáni régió stabilitása, illetve az euro-atlanti integráció megtorpanásának veszélye miatt Szerbia-Montenegró, azon belül Szerbia került előtérbe.

Bosznia-Hercegovina kapcsán elfogadott projektek a demokratikus kormányzás és a piacgazdaság erősítését célozták (önkormányzati és fogyasztóvédelmi szakemberképzés, a civil szervezetek erősítése), de kiterjedtek az egészségügyre is (szemsebészeti szakemberek továbbképzése).

Szarajevói nagykövetségünk értékelése szerint bár az egyes projektek nem kaptak jelentős lakossági és sajtónyilvánosságot, de a helyi szakértők, hatóságok és szervezetek azokat nagyon jónak értékelik. A kivitelezés minden esetben szakszerűen, takarékosan történt.

Vietnamból az év folyamán több küldöttség szakmai tanulmányúttjára került sor (vízügyi szakemberek a Mekong Bizottságtól, statisztikusok, vállalati jogászok), tovább folytatódott az édesvízi haltenyésztési tapasztalatok átadása és új projektként a környezetkímélő akvakultúra meghonosítása. Karitatív szervezeteink folytatták az árvák és mozgássérültek gondozása terén végzett segítségnyújtásukat. Decemberben Bangkokban szakértői egyetértés jött létre arról, hogy a magyar-thaiföldi NEFE MOU keretében közös finanszírozású projekt kerül megvalósításra a vietnami idegenforgalom menedzsmentjének szakmai erősítése céljából

A **Palesztin Hatóság** részéről gyermekeket fogadtunk magyarországi üdültetésre, támogatást nyújtottunk választási szakemberek és szociális munkások képzéséhez, valamint diplomatákat fogadtunk továbbképzésre.

Ramallah-i képviseletünk szerint a partner szervek pozitívan értékelik a megvalósult projekteket, de sajnálják, hogy technikai okok miatt nem kerülhetett sor számítógépek átadására palesztin intézményeknek.

Ukrajnával 2005-ben számos projekt indult vagy valósult meg, sor került diplomaták katasztrófa védelmi szakemberek, adó- és pénzügyi szakemberek, egészségügyi dolgozók

továbbképzésére, Kárpátalja régióban pedig olyan projektek megvalósítására, mint környezetvédelmi adatbázis létrehozása a Felső-Tisza vidéken, a felszín alatti vizek felmérése, ökológiai ismeretek átadása. A hazai NGO-k projektet valósítottak meg a terület civil szervezeteinek erősítése érdekében.

Ugyanakkor kijevi nagykövetségünk felhívta a figyelmet, hogy egyes tervezett projektek nem valósultak meg, mivel itthon nem jelentkezett megfelelő szakember (adószakértő kiutazása).

A 2003-ban beindított, az EU Szomszédsgpolitikájához kapcsolódó Nyíregyházi Kezdeményezés célja, hogy előmozdítsa a kelet-európai régió sikeres felzárkóztatását, a határon átnyúló együttműködést, a helyi és regionális önkormányzatok közötti kapcsolatok erősítését a magyar integrációs tapasztalatok átadása révén is.

A „Nyíregyházi Kezdeményezés” ugyanakkor az aktív magyar külpolitika eszköze is, amely hatékonyan járul hozzá az ukrain reformfolyamatok megvalósításához a kapacitásbővítési és humán erőforrás-fejlesztésre koncentráló képzési-oktatási és támogatási programok segítségével.

A Nyíregyházi Kezdeményezés projektjeit megvalósító EuroClip-EuroKapocs Közalapítvány tevékenységét a Külügyminisztérium éves szinten jelentős költségvetési összeggel támogatja, s a közalapítvány kuratóriumába delegált képviselői révén tevékenyen részt vesz a közalapítvány éves programjainak megtervezésében, a döntéshozatali folyamatban.

Macedónia vonatkozásában sor került katasztrófavédelmi szakemberek képzésére, roma oktatási programra, tapasztalatok átadására a választás- és néesség-nyilvántartás, az okmány-egyszerűsítés és az egészségügyi intézmények informatikai rendszerének fejlesztése területén.

Szkopjei nagykövetségünk helyszíni tapasztalatok alapján úgy vélekedik, hogy a 2005. februárjában ünnepélyesen átadott matejcsei rendőrőrs újjáépítésében való részvételünk sikeres volt, a létesítmény segíti a térség stabilitását, javítja a biztonsági helyzetet, hozzájárul a jogrend helyreállításához. Mindemellett ráirányítja a figyelmet arra, hogy egyes esetekben adminisztratív okokból hosszú a projektek átfutási ideje.

Moldovából parlamenti képviselők, a nemzeti TB kassza szakértői, és húsipari szakemberek jártak szakmai tanulmányúton hazánkban, moldovai diplomaták pedig továbbképzésen vettek részt.

Nagykövetségünk a megvalósult projekteket igen hasznosaknak értékeli, amelyeknek a partnerország illetékeseinél is pozitív visszhangjuk volt.

Kirgiz igény alapján turisztikai szakemberek tanulmányutat tettek hazánkban, a kirgiz külügyminisztérium részére pedig egy kisméretű nyomdai berendezés beszerzését biztosítottuk.

Mongóliából tanulmányútra fogadtuk a munkaügyi miniszteri szakdelegációt és egy ösztöndíjas kezdte meg egyetemi tanulmányait Magyarországon.

Irakkal, a nehéz biztonsági helyzet ellenére, több hasznos projekt valósult meg: sor került 20 közigazgatási szakember, valamint diplomaták magyarországi képzésére és

rendőrképzésre Jordániában. A Jordániában megnyílt Magyar Házban megkezdődött az iraki és jordániai szakemberek képzése mozgássérült gyermekek kezelésére.

Afganisztánban folytattuk magyar civil szervezetek iskola-építési programjának támogatását.

Kambodzsában támogattuk magyar civil szervezeteknek a korábbi magyar kórház és árvaház helyreállításával kapcsolatos tevékenységét, **Jemenben** a szalahaddini magyar kórház rekonstrukciójának előkészítését, **Etiópiával** pedig előreléptünk az adósságkonverzió keretében megvalósítható segélyprojekt azonosításában.

Hanoi nagykövetségünk értékelése szerint Kambodzsában mind a hatóságok, mind az érintettek hálásak az egészségügy területén nyújtott segítségért és jó a projektek nemzetközi megítélése. Indokolt az árvaházi projekt folytatása francia és norvég együttműködéssel. Megfontolandó az adósság-konverzió is. **Laosban** sikeres az édesvízi haltenyésztési projekt a szegénység-csökkenés szempontjából is. Indokolt projektek azonosítása a mezőgazdaság területén esetleg thai és svéd kooperációval.

III/3. A Külügyminisztérium, tekintettel a Kormány által elhatározott kötelező maradványképzésre, a 2005 évi NEFE előirányzat terhére decemberben csak egy, vissza nem térítendő támogatást nyújtó pályázatot írt ki 140 millió forint keretösszegben civil szervezetek projektjeinek támogatására.

Az előző évi pályázathoz hasonlóan a kanadai kormány (Kanadai Nemzetközi Fejlesztési Ügynökség – CIDA) közölte, hogy ismét kész az NGO-projektek társfinanszírozásra, és mintegy 71 millió forint összeggel hozzájárul a pályázatok támogatásához.

III/4. A társtárcák tárgyévben kifejtett NEFE tevékenységének tapasztalatai a beérkezett jelentések alapján

A **Miniszterelnöki Hivatal** Európai Ügyek Hivatala 2005-ben saját keretben nem végzett NEFE tevékenységet.

A **Belügyminisztérium** a KÜM NEFE keretéből a tárgyévben az alábbi projekteket valósította meg:

- 1) Kétnapos munkaértekezlet szervezése a palesztinai Ramallahban helyi választási szakértők számára 2005. júniusában. A kétnapos értekezleten 80-130 helyi szakértő vett részt, akik a rendezvényt rendkívül hasznosnak értékelték. A projekt költségei 10,8 millió forintot tettek ki.
- 2) Négyfős kontingens Jordániában iraki rendőrtisztek képzése céljából. 2005. Január-szeptember között. A projekt a koalíciós erők és egyes EU tagországok nemzetközi oktatási rendszerének keretében valósult meg, teljes költségkihatása 24 millió forint volt.
- 3) Az iraki rendőrség személyi állományának felkészítése az Ammani Nemzetközi Rendőrképző Központban. A BM három 2-6 hónapos turnusban összesen kilenc magyar rendvédelmi kiképzővel vett részt a nemzetközi projektben összesen 32 millió forint költséggel, amelyből 25 millió Ft összeget a KÜM, 7 millió Ft összeget a BM finanszírozott.

- 4) Vietnami, Sri Lanka-i és indonéz árvízvédelmi szakértők 4 napos továbbképzése Magyarországon 2005 áprilisában. A rendezvényen a cunami által sújtott délkelet-ázsiai országokból összesen 9 külföldi szakember vett részt.
- 5) Kutató és mentő csapatok képzése Macedóniából, Szerbia és Montenegróból és Ukrajnából. A BM OKF három fázisból álló képzési rendszere alapján, a 2004-ben megvalósult két fázist követően 2005-ben a résztvevők a harmadik fázisban minősítő tanfolyamon vettek részt, majd novemberben az ENSZ OCHA képviselőinek felügyelete mellett minősítő gyakorlatra került sor. A képzést az ENSZ szakemberek nagy elismeréssel illették.

A BM saját forrásból 500 ezer forint pénzügyi és egyéb tárgyi segítséget biztosított az ukrainai Dercen község részére az árvízkárok elhárításához és a helyreállítási tevékenységhez.

Négyfős oktató kontingens 5 hónapos oktató-képző tevékenysége Afganisztánban helyi rendészeti közép- és felsővezetők részére. A projekt a 2004-ben megkezdett képzési program folytatása volt és az összesen 11 hónap alatt, háromhetes kurzusokban több mint 1100 közép- és felsővezetői beosztásban tevékenykedő afgán rendőrtiszt vett részt a tanfolyamokon. A négyfős magyar kontingens a német programiroda felkérésére tanácsadóként és megfigyelőként részt vett az új afgán határőrség szakembereinek kiképzésében is. Az afganisztáni kiképző misszióra 2005-ben a BM saját forrásából 37 millió Ft összeget fordított.

A határőrség által májusban szervezett XIII. Nemzetközi Határrendészeti Konferencián 8 NEFE partnerország képviselői vettek részt BM pénzügyi támogatással.

Multilaterális keretekben a BM Bevándorlási és Állampolgársági Hivatala 3,6 millió Ft befizetést teljesített a Nemzetközi Személyállapot Bizottság (CIEC) részére.

Folyamatban lévő projektek:

- 1) Választási- és népszerűségi nyilvántartási, valamint okmánykorszerűsítési támogatás Macedóniának 6 millió forint értékben a KÜM NEFE keretéből.
- 2) Képzés Szerbia és Montenegró és Bosznia-Hercegovina határőr szervei számára 12 millió Ft értékben a KÜM NEFE keretből.
- 3) Tűzvédelmi vizsgáló laboratórium felszerelése és beindítása Mongóliában KÜM pénzügyi támogatással.
- 4) Vietnami rendőrök szakmai tanulmányútja.

A BM ezen túlmenően, a társtárccákkal történt megállapodás alapján megkezdte az adatok gyűjtését az önkormányzatok NEFE tevékenységéről.

Az **Egészségügyi Minisztérium** NEFE tevékenységét tavaly elsősorban a hazai szakmai célkitűzések, valamint a szakterületen jelentkező speciális kihívásokból fakadó feladatok irányították, többségében meghatározva az együttműködési konstrukciót és a relációs irányokat is. Ezek a folyamatok természetükből adódóan nem feltétlenül voltak összhangban a magyar NEFE politikával, így 2005-ben a tárca erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy az egészségügyi terület nemzetközi fejlesztési politikáját közelítse az általános hazai célkitűzésekhez.

A partnerországok közül egészségügyi megállapodást kötöttünk Mongóliával és egyetértési megállapodást írtunk alá Jemennel. Szociális biztonsági egyezmény létesítésére

vonatkozó tárgyalásait a tárca folytatta Szerbia és Montenegróval és megkezdte azokat Ukrajnával. Delegációkat fogadott Kínából és Vietnamból.

A tárca tavaly összesen több mint 103 millió forintot fizetett be nemzetközi szervezeteknek, azon belül az Egészségügyi Világszervezetnek tagdíjként 101,2 millió, az UNEP-FAO Rotterdami Egyezmény (veszélyes vegyi anyagok és peszticidek) alapján 916 ezer, az UICC (Nemzetközi Rákellenes Unió) részére pedig 840 ezer forintot.

Humanitárius segélyezésre a dél-kelet ázsiai szökőár kapcsán Indonéziának kézi-műszerek, orvostechikai eszközök, kötszer és gyógyszer formájában 60 millió forint, a romániai árvízkárok kapcsán fertőtlenítő eszköz, kötszerek, gyógyszerek és takarók formájában 57,5 millió forint összeget, mindösszesen 117,5 millió forint segélyt juttatott.

Az **Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium** 2005-ben két alkalommal szervezte meg a Magyar Ifjúsági Konferenciát, amelyen 44 magyarországi és határon túli szervezet képviselői vettek részt. Költségkihatásuk mintegy 1,3 illetve 1,75 millió forintot tett ki, amely összegnek kb. 1/6-a a Vajdaságra és a Kárpátaljára eső – ODA-ként elszámolható – rész.

A határon túli ifjúsági szervezetek programjai támogatásának keretében a tárca 2005-ben pályázati kiírás alapján egyenként 7,7 millió forintot fordított Szerbia és Montenegróban, illetve Ukrajnában működő szervezetek támogatására.

Működési támogatás címén Szerbia és Montenegróban található szervezetek 2,95, Ukrajnában működők pedig 2,88 millió forint támogatási összegben részesültek. Nyári ifjúsági fesztiválok támogatására a tárca egy ukrajnai programot 500 ezer, egy szerbiai programot pedig egy millió forinttal segített.

A határon túli magyar fiatalok információ- és képzési igényeinek kiszolgálását szolgáló Agora irodahálózaton belül a beregszászi iroda tavaly 2,45, a szabadkai pedig 4,24 millió forintos támogatást kapott.

A határon túli magyar ifjúsági szervezetek közötti kommunikációt segítő Metszéspont Iroda ODA-ként elszámolható támogatása mintegy 500 ezer forint összeget tett ki.

A tárca roma integrációs programok, időügy és civil kapcsolatok területén további több százezer forintnyi ODA támogatást biztosított a tárgyévben.

Az **Informatikai és Hírközlési Minisztérium** nemzetközi fejlesztési támogatásai elsősorban a szomszédos országok (Szerbia és Montenegró, Ukrajna), illetve Ázsia (Vietnam) felé irányulnak.

A tárca NEFE támogatása 2005-ben összesen 151,8 millió forintot tett ki, amely az alábbi kifizetésekből tevődött össze:

- 1) a Nemzetközi Telekommunikációs Szövetségnek és az Egyetemes Postai Uniónak befizetett tagdíj: 83 millió forint
- 2) Vietnammak nyújtott támogatás: 600 ezer forint
- 3) Szerbia és Montenegróban Internet hozzáférési helyek létesítése: 30,1 millió forint

4) Ukrajnában Internet hozzáférési helyek létesítése: 8 millió forint.

A **Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium** 2005 októberében szakmai programot szervezett a mongol Munkaügyi Minisztérium munkatársaiból és több intézmény igazgatójából álló delegáció részére munkaerő-piaci témákban. A látogatás alatt a két ország Állami Foglalkoztatási Szolgálatára együttműködési megállapodást írt alá. Mongol kérésre elvi megállapodás jött létre a tárca szakmai segítségnyújtásának folytatásáról 2006-ban.

Az FMM 2005-ben 70,5 millió forintot fizetett be tagállami hozzájárulásként a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) költségvetésében, mely összegnek – a tárca ismeretei szerint – 15,4%-a számolható el ODA-ként.

A **Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium** a FAO részére 204,2 ezer USD, valamint 210,37 ezer Euró összegű tagdíjat fizetett be, és a Világélelmezési Programnak – a korábbi évekhez hasonlóan – 65 ezer USD felajánlást teljesített.

A tárca a délkelet-ázsiai szökőár áldozatait 10 millió forint értékben Magyarországról szállított búzaliszt adománnyal segítette, amely Sri Lankán 1000 ember egy hónapon át történő táplálását szolgálta.

Folyamatban van egy 110 M Ft értékű haltáp takarmány üzem létesítése az édesvízi halászat támogatására Vietnámban.

Novemberben négyfős szakértői delegáció élén egy hétig hazánkban tartózkodott a laoszi mezőgazdasági miniszter és kétoldalú együttműködési megállapodást írt alá. Augusztusban a moldáv mezőgazdasági miniszter két munkatársával tett látogatást hazánkban.

Májusban 45 fő kárpátaljai agrár szakember tartózkodott hazánkban a tárca költségén, júliusban 27 fő falugazdász 5 napos továbbképzésére, augusztusban pedig 28 fő szakember 3 napos látogatására került sor.

Augusztusban kétfős kínai szakértői delegáció tartózkodott hazánkban 5 napig a magyar gabonatermesztés növény-egészségügyi helyzetének tanulmányozása céljából a tárca teljes költségvállalása mellett.

A tárca 2005 évi teljes ODA kiadásai mintegy 124 millió forintot tettek ki.

A **Gazdasági és Közlekedési Minisztérium** a kötött segélyhitelezésen túlmenően multilaterális keretekben 111,5 ezer Euró tagdíjat fizetett be az ENSZ Iparfejlesztési Szervezetének (UNIDO), ezen felül – a korábbi évek gyakorlatának megfelelően – „önkéntes hozzájárulásként”, 100 ezer USD összeget utalt át a szervezet Iparfejlesztési Alapjába. Az önkéntes hozzájárulás fontos eszköz arra, hogy a magyar ismereteket a fejlődő országok részére átadhassuk, továbbá hogy Magyarország a kelet-közép-európai régióban vezető szerepet játszasson azokon a területeken, ahol fejlettsége ezt lehetővé teszi és a projekt megvalósításában magyar cégek kapnak megbízásokat.

Folyamatban van egy projekt előkészítése és elindítása Szerbia és Montenegró WTO csatlakozásának elősegítése céljából, melynek keretében hat hónap folyamán magyar kereskedelem-politikai szakértő havi 3-4 napos szakmai konzultációt biztosít.

Szerbia és Montenegróban valamint Ukrajnában a tárca több alkalommal egy-egy napos európai uniós képzést rendezett a magyarlakta területek vállalkozói számára.

A **Honvédelmi Minisztérium** 21 millió forint összeggel támogatta tavaly a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem nyelvtanfolyamain résztvevő külföldi hallgatók utazási költségeit.

3 millió forinttal járult hozzá a Genfi Biztonságpolitikai Központ (GCSP) 2 békepartner hallgatója költségeinek finanszírozásához, akik biztonságpolitikai tanfolyamon vettek ott részt.

10 millió forinttal vett részt a kanadai vezető nemzet által irányított Szerbia-Montenegró-i aknamegsemmisítési PFP Trust Fund projekt finanszírozásában.

A 2005 októberében szervezett humán erőforrás szemináriumot 0,9 millió forint összeggel támogatta.

0,4 millió forint összeggel járult hozzá a 2005. szeptemberében Oszlóban rendezett közlekedésbiztonsági konferencia költségeihez.

A Németországban januárban megrendezett védelempolitikai szimpóziumon 5 fő részvételének költségei 2,1 millió forintba rúgtak.

A Zágrábban decemberben a tengeri kikötők biztonságával foglalkozó szimpózium részvételi költségei 0,4 millió forintot tettek ki.

A tárca egy fő kiképzőtiszt biztosításával és készpénz támogatással járult hozzá a bosznia-hercegovinai békefenntartó kiképző központ működtetéséhez összesen 8 millió forint értékben.

Egy oktató szállásköltsége katonai megfigyelők kiképzése céljából az ENSZ szudáni missziója számára, 0,2 M HUF.

A tárca teljes éves ODA kiadása mintegy 46 millió forint összeget tett ki.

A **Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium** esetében a multilaterális tevékenység jelenik meg nagyobb súllyal a tárca nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenységben, ami elsősorban az ENSZ, az OECD és más multilaterális szervezetek felé történő tagdíj-, illetve önkéntesen vállalt befizetések formájában valósul meg. A bilaterális együttműködés külföldi delegációk fogadását, valamint konkrét kétoldalú NEFE projektekben való közreműködést jelent.

A tárca DAC statisztika szerint elszámolható NEFE befizetései tavaly 85 millió forintot tettek ki, amelyen belül a multilaterális kiadások aránya 95,7, a bilaterálisoké 0,8, az adminisztratív kiadásoké pedig 3,5 százalék volt.

A tárca 2005-ben ENSZ szervezetek vonatkozásában tagdíjként vagy hozzájárulásként az alábbi, ODA-ként elszámolható tételeket fizette be:

1) Egyezmény a sivatagosodás és aszály elleni küzdelemről	1,7 millió forint
2) ENSZ éghajlat-változási keretegyezmény	3,8 „
3) Kiotói jegyzőkönyv	1,5 „
4) ENSZ Környezeti Program Alapja	15 „
5) Biodiverzitás Szolgálat Támogatása	0,9 „
6) Kárpátok Keretegyezmény	5,6 „

Egyéb nemzetközi szervezetek vonatkozásában:

1) Világ Természetvédelmi Szövetség	2,8 millió forint
2) Egyezmény a veszélyeztetett fajok nemzetközi kereskedelméről	1 „
3) Montreáli jegyzőkönyv	43,8 „

4) ENSZ Kormányközi Klímaváltozási Panel	2,8	„
5) OECD - környezeti teljesítmény vizsgálatok	2,5	„

A tárca összes multilaterális ODA befizetése így 81,81 millió forintot tett ki.

A tárca bilaterális tevékenységre összesen mintegy 646 ezer forintot költött, amiből kínai, vietnámi és macedón delegációk költségeit, illetve magyar szakemberek rész költségeit fedezte Szerbia és Montenegróban. A tárca adminisztratív kiadásai mintegy 3 millió forintot tettek ki.

Az **Oktatási Minisztérium** 2005-ben nemzetközi tevékenysége keretében februárban fogadta a vajdasági oktatási minisztérium és a pedagógiai intézet vezetőit, akik konzultáción vettek részt az OM-ben és annak háttérintézményeinél. Októberben egy kínai orvosi egyetemi delegáció kapott tájékoztatást a magyar közoktatásról és a felsőoktatás helyzetéről. A tárca fogadta a vietnámi PÜM küldöttségét és a közoktatás és felsőoktatás finanszírozásáról kapott tájékoztatást. Novemberben Magyar Bálint miniszter fogadta montenegrói partnerét és felkínálta a tárca segítségét az EU csatlakozással kapcsolatban. Az OM 1 millió forinttal támogatta két moldáviai ösztöndíjas fogadását a magyar nyelv tanulása céljából. A BME és a hanoi műszaki egyetem 2004-ben kötött megállapodása alapján megindult a BME kihelyezett angol nyelvű MBA szakirányú képzésének előkészítése Vietnamban.

A Magyar Ösztöndíj Bizottság továbbra is közreműködött a tárca ösztöndíjpolitikájának megvalósításában. Az ösztöndíj alap kialakításával párhuzamosan a, a magyar NEFE-politikát koordináló tárcaközi bizottság ajánlásainak figyelembe vételével az OM kiválasztotta azokat az országokat, amelyekkel a jövőben kiemelten kíván együttműködni. Ezek Afganisztán, Jemen, Kína, Laosz, Mongólia, a Palesztin Hatóság, Szerbia és Montenegró és Vietnám.

A határon túli magyaroknak nyújtott támogatások és ösztöndíjak a környező országokban élő magyar nemzetiségű fiatalok számára biztosítottak magyarországi és szülőföldi ösztöndíjakat határon túli képzéseket és magyar anyanyelvi programokat, de ebből részesedtek a határon túli magyarsággal foglalkozó hazai szervezetek is.

Az UNESCO munkájában való részvétel keretében 11 európai és 11 afrikai tagország nemzeti bizottságainak főtítkáiraival közösen folytatta a tárca az EuroArab Task Force-ban a kultúrák közötti dialógus erősítését. A szervezet „Oktatás mindenkinek” programja keretében KNDK oktatási szakemberek tettek tanulmányutat hazánkban. Az MTA Altajisztikai Kutatócsoportja kidolgozta a ritka mongol és tibeti kéziratok komplex digitalizációjának módszertanát. A Magyar UNESCO Bizottság részt vett az ENSZ által kezdeményezett Oktatás a Fenntartható Fejlődésért Dekádjának hazai megvalósításában.

A magyar költségvetési forrásból finanszírozott Közép-európai Egyetemi Csereprogram keretében Szerbia és Montenegró intézményeivel is sor került hallgatók és oktatók cseréjére, valamint közös képzési programok kidolgozására. Az EU közösségi forrásból támogatott Erasmun Mundus program keretében 14, több NEFE partnerországunkat is magában foglaló országból fogadott a tárca hallgatókat különböző hazai master kurzusokon való részvétel céljából.

A **Pénzügyminisztérium** az adósság elengedés területén tavaly Etiópiával, Jemennel és Tanzániával kötött egyezményt.

Az év folyamán a tárca és a felügyelete alá tartozó intézmények számos szakembert fogadtak szakmai konzultáció és képzés céljából partnerországainkból (Kína, Vietnám, Szerbia és Montenegró, illetve ODA kategóriába tartozó fejlődő országból (India, Jordánia, Egyiptom, Azerbajdzsán), valamint 30 fő szakembert több országból a VPOP tevékenységének tanulmányozására az EU Bizottság projektjének keretében.

A tárca az alábbi multilaterális befizetéseket eszközölte 2005-ben összesen 1087,5 millió forint összegben:

1) EBRD tőkeemelés	551,6 millió forint
2) IDA alaptőke-hozzájárulás	466,4 „
3) IMF HIPC segélyprogram kamattámogatás	69,5 „

A **Határon Túli Magyarok Hivatala** a szomszédos államokban élő magyarok magyar anyanyelvű oktatásban való részvételükhöz nyújtott, vissza nem térítendő, tanévenkénti egyösszegű támogatása Ukrajna vonatkozásában 496,7, Szerbia és Montenegró vonatkozásában 621,8 millió forintot tett ki. Az Illyés Közalapítvány révén Szerbia és Montenegró 68,6, Ukrajna 42,5, Bosznia-Hercegovina pedig 1 millió forint összegű támogatáshoz jutotta civil társadalom erősítéséhez, oktatási és képzési létesítmények segítéséhez, szociális és jóléti szolgáltatások formájában, a kultúra és szabadidő és a média segítéséhez.

A Délvidéki keretből tavaly 30 millió forint, a Kárpátaljai Keretből pedig 27 millió forint került lekötésre, míg az információs irodák Ukrajnában 7,4 Szerbia és Montenegróban 16 millió forint összegű támogatásban részesültek. Az informatikai keret Szerbia és Montenegró esetében 10,6, Ukrajna esetében 16 millió forintot tett ki, míg az Új Kézfogás Közalapítvány révén az Ukrajnában élő magyarok 38,4, a Szerbia és Montenegróban élők pedig 75,7 millió forint támogatáshoz jutottak. Az úgy nevezett koordinációs keret Ukrajna esetében 4,1, Szerbia és Montenegró esetében 26,5 millió forint volt. A Szülőföld Alapból Ukrajna 117, Szerbia és Montenegró 213,4 millió forintos segítséghez jutott oktatási, államigazgatási, a civil társadalom segítése, helyi és regionális szervezetek erősítése címén.

A Hivatal számításai szerint a partnerországaink közül így tavaly Ukrajna összesen 749,2, Bosznia-Hercegovina 1, Szerbia és Montenegró pedig 1062,6 millió HUF NEFE-támogatásban részesült a HTMH révén.

III/5. Humanitárius segélyek

A beszámolási időszakban bekövetkezett hatalmas méretű természeti katasztrófák példátlanul tragikus emberi áldozatokat és súlyos anyagi károkat okoztak, ami nagy kihívást jelentett a nemzetközi humanitárius szervezetek és a donor országok, így hazánk számára is.

A 2005. évi külügyi segélyezési kereten (KSK) eredetileg 50 millió forint állt rendelkezésre, amit a délkelet-ázsiai szökőár károsultjainak megsegítésére a Kormány januárban 80 millió, majd májusban további 30 millió forint összeggel megemelt. A szaktárcák hozzájárulásai után a segélyezési összeg elérte a 290 millió forintot. Nagyságrendjét tekintve e volumen nem szokványos, jóval meghaladta korábbi akcióink értékét. Figyelembe véve a kezdő donor szereppel párosuló szerény lehetőségeket és a GDP arányosítást megállapítható: e konkrét esetben megálltuk helyünket a nemzetközi közösségben. A GKM 4 000 millió forint összegű kötött segélyhitelt ajánlott fel. A Magyar Vöröskereszt felmérése szerint karitatív szervezetek gyűjtéséből, egyének, szervezetek és vállalatok adományaiból mintegy 1 500 millió forint értékű segély gyűlt össze. A katasztrófát

követő napokban magyar mentőalakulatok, orvos-csoportok vettek részt a mentésben, segélyszervezeteink gyógyszereket, élelmiszert, sátrakat, takarókat juttattak a helyszínre.

Az Európai Unió külügyminisztereinek a katasztrófa utáni napokban tartott rendkívüli értekezletén a magyar külügyminiszter felajánlotta katasztrófavédelmi szakemberek továbbképzését Magyarországon a károsult országokból, javaslatot tett az Atomcsend Egyezmény (CTBTO) által működtetett korai előrejelző rendszer alkalmazására természeti katasztrófák esetére és hozzájárulást ajánlott az ezzel kapcsolatos szakemberképzéshez. A felajánlás első része már megvalósult, áprilisban a BM OKF közreműködésével sor került katasztrófa-elhárítási, árvízvédelmi szakemberek továbbképzésére hazánkban. A CTBTO előrejelző rendszerének alkalmazásáról megkezdődtek az egyeztetések, az ezzel kapcsolatos szakemberképzésre - magyar közreműködéssel – a tagállamok döntését követően, feltehetően 2006. végén kerülhet sor.

Magyarország hozzájárult az indonéz és Sri Lanka-i rehabilitációs és újjáépítési programokhoz is, melyek megvalósítása folyamatban van. A Kormány szándéknyilatkozatot írt alá az indonéz kormánnyal a magyar fél által felajánlott 20 millió USD összegű kötött segélyhitel újjáépítési munkálatok során történő felhasználására vonatkozóan. A Sri Lanka-i kormány ugyancsak érdeklődést mutatott a magyar kötött segélyhitel igénybevétele iránt.

A magyar karitatív szervezetek jelentős technikai és pénzügyi támogatást nyújtottak Indonéziában, Sri Lankán és Thaiföldön iskolák, családi házak, szakmunkásképző intézetek helyreállításához és építéséhez. Egy magyar segélyszervezet részt vett az indonéziai Nias szigetén a pusztító földrengés okozta károk mentési és helyreállítási munkálataiban is.

A délkelet-európai árvizek károsultjainak segélyezésére a KSK keretből főként Romániának és kisebb mértékben Szerbiának és Bulgáriának nyújtottunk támogatást. A Kormány csak a romániai árvizek kármentéséhez összesen 300 millió forinttal járult hozzá, melyet társadalmi adakozás egészített ki. Az októberi pakisztáni földrengés után a Kormány 20 millió forintot adományozott a károsultak megsegítésére a hazai segélyszervezetek közreműködésével.

A Kormány segítséget ajánlott fel az augusztus végén az Egyesült Államok délkeleti partvidékét sújtó Katrina hurrikán által okozott katasztrófa mentési munkálataihoz, amit az amerikai fél végül ugyan nem vett igénybe, de fogadta a Magyar Baptista Szeretetszolgálat humanitárius segélyezésben résztvevő munkatársait. Az Egyesült Államok külügyminisztere levélben, a budapesti amerikai nagykövet a nyilvánosság előtt mondott beszédében köszönetét fejezte ki a magyar szolidaritásért és segítségnyújtási készségért.

III/6. Kötött segélyhitel-nyújtás

A kötött segélyhitelezési programmal, - amelynek jogi, pénzügyi és szervezeti feltételeit a 232/2003. (XII.16.) Korm. rendelet teremtette meg - a magyar exportőrök piacra jutását elősegítő kormányzati eszközrendszer új, hatékony elemmel bővült. A kötött segélyhitelezés a magyar export versenyképességének javítását és a kivitel fokozását, új munkahelyek létrehozását és fenntartását eredményezi. A magyar exportőrök ezáltal kedvezményes finanszírozási feltételekkel versenyezhetnek az egyéb feltételekkel nem finanszírozható, állami, önkormányzati megrendelésekért. A kötött segélyhitel program révén a kedvezményezett országok az egyéb formában elérhető exporthitel feltételekhez képest 35%-kal kedvezőbb hitelhez jutnak, amit az tesz lehetővé, hogy a kamatkülönbözetet és a biztosítási díjat, mint adománylemet részben vagy egészben a magyar költségvetés átvállalja.

A 2004. január 1-től működő kötött segélyhitel program keretében a magyar kormány Bosznia-Hercegovina és Montenegró felé kormányközi megállapodásban vállalta a kötött segélyhitelekhez kapcsolódó kamattámogatás és a biztosítási díjtámogatást fedező adományelem folyósítását (Bosznia-Hercegovinával 2004. november 19-én, Montenegróval 2005. november 22-én írtuk alá a kormányközi keret-megállapodást.) Indonéziával az erről szóló kormányközi megállapodás 2005. október 18-án parafálásra került. Vietnámnak 2005. júliusában erőmű építésére ajánlottunk fel kötött segélyhitelt.

A magyar kormány 2005. január 5-i ülésén elhatározott 4 Mrd Ft. összegű kötött segélyhitel felajánlásról a szökőár sújtotta délkelet-ázsiai országok közül Indonézia, Sri Lanka, Thaiföld és India kormányát tájékoztattuk. A felajánlásra – Indonézián kívül - Sri Lanka-i részről is pozitívan reagáltak, amit a magyar vállalatok által feltárt export lehetőségek is alátámasztottak. A Sri Lanka-i projektekkel kapcsolatos kormánydöntés előkészítése folyamatban van.

A 2005. évi költségvetés alapján a kötött segélyhitel program működtetésére a GKM fejezetében 927 millió Ft állt rendelkezésre, a kötelezettségekkel terhelt előző évi maradványt is figyelembe véve. A bosznia-hercegovinai keret-megállapodás alapján 2005-ben a tuzlai víztisztító beruházáshoz kapcsolódóan 212,4 millió Ft biztosítási díjtámogatás és az 1,7 millió Ft. kamattámogatás került kifizetésére. Dologi kiadásként került továbbá kifizetésre 81.250 Ft. tolmácsolási díj.

A kötött segélyhitelezés tapasztalatai

A kötött segélyhitelezéssel kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok alátámasztják a program kialakításakor megfogalmazott célok (a versenyképesség növelése, a magyar vállalatok piacra jutásának elősegítése, az export fokozása és új munkahelyek létrehozása és fenntartása) helyességét.

A tuzlai projektet kivitelező magyar vállalat szerint, a cégcsoport export árbevétele az előző évihez képest másfélszeresére növekedett, a növekmény 40%-át a magyar kötött segélyhitelből épülő tuzlai projekt eredményezte. A projekt végrehajtása során a vállalat kizárólagos magyar szellemi tőkét, magyar mérnökök munkáját vette igénybe és jelentős technológiai fejlesztéseket hajtott végre. A projekt hozzájárult magyarországi munkahelyek megtartásához és új munkahelyek létesítéséhez is, 2004-ben a cégcsoport átlagos statisztikai létszáma 266 fő volt, ezzel szemben jelenleg 364 főt foglalkoztatnak, ami 36,8 %-os növekedést jelent. A tuzlai projekt kivitelezése számos magyar vállalkozás részére biztosít megrendelést. A növekvő gyártási kapacitással együtt emelkedett a cégcsoport beszállítóinak száma is. A gyártási tevékenységhez kapcsolódó cégek száma kb. 5%-kal, míg a vállalkozási tevékenységhez kapcsolódó cégek száma kb. 8%-kal emelkedett.

Összegezve megállapítható, hogy a kötött segélyhitel program működtetése gazdaságfejlesztő hatású, hozzájárul a magyar export bővítéséhez, elősegíti a magyar vállalatok piacra jutását az adott országban, illetve régióban és növeli hazánk versenyképességét. A kötött segélyhitelezési program egyben a foglalkoztatás növekedését és a beszállítói ipar fejlesztését is eredményezi.

A Bosznia-Hercegovinával és Montenegróval létrejött kötött segélyhitelre vonatkozó kormányközi megállapodások bizonyítják elkötelezettségünket a délkelet-európai régió fejlesztése iránt.

A magyar vállalkozások részéről egyre több érdeklődést kapunk a program iránt, hatékony eszköznek tartják, és igényként fogalmazódik meg rólukról a kötött segélyhitelezési program továbbfolytatása és annak más viszonylatokra történő kiterjesztése.

III/7. Multilaterális szervezetek támogatása

A tagállamok EU költségvetési befizetéseiből 2005-ben hozzávetőleg 4,68% hasznosult közösségi NEFE tevékenységként, s hazánk esetében ez az előzetes számítások szerint 9,8 milliárd forintnak felelt meg.

A Pénzügyminisztérium Nemzetközi Fejlesztési Társulás (IDA) alaptőke hozzájárulásként mintegy 466, a súlyosan eladósodott szegény országok (HIPC) kamattámogatásaként 70 millió forintot utalt át.

A tárgyévben az általunk leghatékonyabbnak ítélt, az EU-val szorosan együttműködő és a magyar érdekeket leginkább megjeleníteni képes ENSZ rendszerbe tartozó szervezetek részére összesen a 2005-ös keretből kiutalt 70 millió forint támogatási összeget, az idei NEFE keret közel 9%-át, adtuk át, arra törekedve, hogy ezt az összeget a térségünkben lévő partner országokban megvalósított projektjeik finanszírozására fordítsák. A maradványképzés miatt ezen összeg felhasználására 2006-ban kerülhet sor.

Az Országos Atomenergetikai Hivatal 2003 óta 70 ezer eurót fizetett be a NAÜ nukleáris biztonsági alapjába és 40 ezer eurót ajánlott fel a szervezet rákellenes programjához. 117 ezer euró adománnyal járultak hozzá 2004-ben az ENSZ Kábítószer-ellenőrzési és Bűnmegelőzési Hivatal 2005-ben megvalósított projektjeihez és jelentősen támogatták az UNIDO tevékenységét is.

III/8. Adósság-elengedés

Hivatalos fejlesztési támogatásra jogosult országok adósságából elengedett, vagy azok segélyezésére fordított összegeket a donor országok az OECD DAC előírása szerint ODA-kiadásnak tüntethetik fel.

2003-ban kezdtünk tárgyalásokat Etiópiával a 7,154 millió USD összegű, Magyarországgal szemben álló tartozás rendezéséről. A 2005. június 28-án Addisz Abebában aláírt kétoldalú megállapodás szerint Magyarország elengedi az etióp adósság 90%-át, a fennmaradt 10%-ból a felek átalakítják Etiópiában megvalósuló szegénység-csökkentési projektet finanszíroznak. Az etióp fél javaslatára a magyar fél vízgazdálkodási öntözési rendszert épít ki Etiópia északi részén, a Kobo Giranan folyó völgyében.

Jemen esetében a 22,6 millió USD összegű adósságból a jemeni fél 3 millió dolláros kifizetésével 19,6 millió USD-t, Tanzánia esetében a 20,8 millió USD adósságból, a tanzániai fél 2,081 millió USD kifizetésével mintegy 18,8 millió USD összeget engedünk el. A költségvetéssel történő elszámolás miatt még nem tisztázott, hogy az elengedett összegekből 2005-re mennyi ODA számolható el.

III/9. Szerződéses kapcsolataink alakítása

Az év folyamán folytattuk a tárgyalásokat a partnerországokkal – mindenek előtt a négy stratégiai partner-relációval – a fejlesztési együttműködésünket szabályozó keretegyezmények megkötéséről. Magyar részről olyan kormány- vagy tárcaközi

megállapodásokra törekszünk, amelyek kompatibilisek a nemzetközi donorközösségekben alkalmazott hasonló dokumentumokkal, tartalmazzák az együttműködés elveit – beleértve az EU értékrendjének érvényesítését –, célkitűzéseit, fő területeit és a támogatás folyósításának módozatait. A megállapodások rendelkeznek a feleket megillető jogokról, illetve az őket terhelő kötelezettségekről, különös tekintettel a fejlesztési együttműködési tevékenység során adományozott áruk és szolgáltatások vám-, adó- és illetékmentességére, illetve a projektben résztvevő személyekre vonatkozó szabályokra, így megkönnyítve a későbbiekben konkrét projektek lebonyolítását.

Tárcaközi keret-megállapodást írtunk alá a Palesztin Hatósággal, Jemennel, Mongóliával (április 26-án a mongol elnök magyarországi látogatása alkalmából), Etiópiával (a két kormány képviselője június 28-án írta alá Addisz Abebában), Vietnammal (július 20-án a magyar miniszterelnök vietnami látogatása alkalmából), és a megállapodás-tervezet egyeztetése megtörtént Moldovával is.

IV. A 2005. évi NEFE-keret felhasználása, a 2005. évi teljes magyar hivatalos fejlesztési támogatás (ODA)

IV/1. A 2005 évi NEFE-keret felhasználása

Az Országgyűlés 2005-re a központi költségvetés Külügyminisztérium fejezetében 896,9 millió forint előirányzatot hagyott jóvá a NEFE Program alcímen, mely összegből az év elején 97,5 millió forint zárolásra került.

Az év során a Kormány döntésének megfelelően a rendelkezésre álló, előző évi maradvánnyal növelt keretből 1,25 milliárd forint összegű kötelező maradványt kellett képezni. Miután a fejlesztési projektek megvalósítása, így a rendelkezésre álló pénzeszközök felhasználása jellemzően több költségvetési éven át tart (egyébként ez az oka annak, hogy a maradványképzés nagyobb összeget érint, mint a teljes éves előirányzat), ez nem okozott jelentős fennakadást a program végrehajtásában.

A NEFE-keret felhasználása az előző évi kötelezettségvállalással terhelt maradvány és a tárgyévi előirányzat figyelembevételével 2005-ben terv szerint történt, közel 1,9 milliárd forint értékben.

Az előirányzatról a kötelező maradványképzés figyelembevételével mintegy 700 millió forint került a tárgyévben tényleges kifizetésre.

IV/2. A 2005. évi teljes magyar ODA

A magyar állami szervek hivatalos fejlesztési támogatásként (ODA) elszámolható kiadásai többszörösen meghaladták azt az összeget, amit az Országgyűlés 2005-ben a központi költségvetésből a KÜM és a GKM költségvetésében NEFE célokra jóváhagyott.

Előzetes felmérés szerint 2005-ben a teljes magyar ODA az alábbi tételekből tevődött össze:

KÜM NEFE Program	2004-es maradvánnyal összesen 1,9 milliárd forint, amiből mintegy 700 millió forint került ténylegesen kifizetésre
Külügyi segélyezési keret	50 millió forint, ami kiegészült a kormányhatározatok alapján biztosított további 185,5 millió forinttal

GKM kötött segélyhitel	2004-es maradvánnyal összesen 927 millió forint, ami kiegészült a Kormány által januárban a dél- és délkelet-ázsiai szökőár kapcsán biztosított 4 milliárd forintos kerettel (utóbbi a tárgyévben még nem tekinthető forrástranszfernek, csak kötelezettségvállalásnak)
PÜM összesen	10 915,5 millió forint
azon belül:	
- EBRD tőkeemelés	551,6 millió forint
- IDA alaptőke hozzájárulás	466,4 millió forint
- IMF HIPC kamattámogatás	69,5 millió forint
- EU befizetés 4,68%-a ¹	9 828 millió forint
Szaktárcák NEFE tevékenysége ²	6 110 millió forint (a 2004-es adatot konstansnak tekintve)

Mindösszesen: kb. 18,888 milliárd forint, ami a 2005-ös becsült bruttó nemzeti jövedelem mintegy 0,09%-a.

Tehát annak ellenére, hogy a KÜM NEFE kerete valamivel kisebb volt, mint az előző évi (1.100 millió forint), EU közös költségvetési befizetésünk növekedésének (2005-ben már teljes évre fizettünk be a költségvetésbe), a GKM költségvetésében szereplő kötött segélyhitel előirányzatnak, valamint a szaktárcák pontosabb statisztikai adatszolgáltatásának köszönhetően az előző évihez képest jelentősen növekedett a teljes magyar ODA (2004-ben 13.500 millió forint, a hazai GNI 0,07%-a).

V. A NEFE-keret tervezett felhasználása 2006-ban. A partnerországok körének módosítása

A NEFE Program előirányzaton nemzetközi fejlesztési programok végrehajtására a 2006-os költségvetésben 388 millió forint, a Külügyi Segélyezés alcímen pedig 48,5 millió forint áll rendelkezésre. A 16 országra kiterjedő politika meghaladja a jelenlegi magyar NEFE lehetőségeit. A NEFE Tárcaközi Szakértői Munkacsoportban és a KÜM NEFE Munkabizottságban történt előzetes egyeztetést követően az alábbi javaslat fogalmazódott meg:

Tekintettel **Kína** gazdasági fejlettségi szintjének látványos növekedésére, a jövőben nem tartjuk indokoltnak a nemzetközi fejlesztési együttműködési partnerországok listáján történő szerepeltetését. Ez nem terheli meg a kétoldalú kapcsolatokat, hiszen ezzel mintegy elismerjük az ország rendkívüli ütemű fejlődését, ugyanakkor hangsúlyozni kívánjuk, hogy az igazságügyi együttműködés és emberi jogi párbeszéd más keretekben természetesen továbbra is folytatódik.

VI. A nemzetközi donorközösségben végzett tevékenység

VI/1. A nemzetközi szervezetek vonatkozásában kiemelkedő jelentőségű volt az ENSZ Közgyűlés 60. ülészakájának szeptember 14-16-i állam- és kormányfői értekezlete. A csúcstalálkozóra való felkészülés folyamatában és magán az állam- és kormányfői találkozón

¹ A 4,68%-ot előzetes adatnak kell tekinteni, mert 2005-ben a tényleges ODA összeg aránya az EU költségvetésben ettől eltérhet.

² A szaktárcák NEFE-kiadásainak pontos összesítésére csak a költségvetési zárszámadás után kerül sor, ezért orientációs céllal a tavalyi összeget vettük alapul.

is központi szerepet kaptak a fejlesztési együttműködés kérdései. A csúcstalálkozó külön ülést szentelt a 2000-ben elfogadott Millenniumi Fejlesztési Célok végrehajtása értékelésének, a fejlesztés finanszírozása terén tett vállalások áttekintésének. Megerősítette az elkötelezettséget az ENSZ konferenciákon és csúcstalálkozókon megfogalmazott nemzetközi fejlesztési célok időarányos és teljes körű teljesítése mellett. A donorországok vállalták, hogy 2010-ig további 50 milliárd USD-vel növelik a szegénység elleni küzdelemre fordított támogatást. Sólyom László köztársasági elnök hazánk nevében támogatásáról biztosította a fejlődés előmozdítására, a szegénység enyhítésére, a környezet megóvására és a fertőző betegségek leküzdésére tett erőfeszítéseket. A csúcstalálkozó során elfogadott záródokumentumot jó irányba tett helyes, bár nem elégséges lépésnek tekintjük.

A csúcstalálkozót előkészítő június 27-28-i New York-i magas szintű ENSZ találkozó a fejlesztés finanszírozásának kérdéseiről is tanácskozott. A donorországok vállalták, hogy a hagyományos források növelése mellett új pénzügyi mechanizmusok bevezetése révén is igyekeznek növelni a támogatásra fordítható összegeket, beleértve a magántőke-befektetések ösztönzését, az adósság-elengedést, a vendégmunkások átutalásainak növelését, kötvénykibocsátást, repülőjegyek megadóztatását, stb. Az Európai Bizottság fejlesztési biztosa itt jelentette be, hogy az EU tagállamai hivatalos fejlesztési támogatásuknak a bruttó nemzeti jövedelmükhöz viszonyított részarányát átlagosan 2010-re 0,56%-ra, 2015-re pedig az ENSZ célkitűzésének megfelelően 0,7%-ra növelik.

Júniusban a G8 országcsoport pénzügyminiszterei Londonban megállapodtak a világ legszegényebb országai közé tartozó erősen eladósodott államok nemzetközi pénzügyi intézményekkel szemben fennálló adósságának 100%-os leírásában. Ezzel 18 állam, köztük 11 afrikai ország 40 milliárd USD adósságtehertől szabadult meg.

Az OECD Magas Szintű Találkozásának március 2-i ülése felhívta a donorországok figyelmét a donorkoordináció fontosságára és NEFE eljárásrendjük szorosabb harmonizációjának jelentőségére.

A Kereskedelmi Világszervezet (WTO) december 13-18. között megrendezett hongkongi miniszteri értekezletén megbeszélést tartottak az EU tagországok fejlesztéspolitikai kérdésekben illetékes kormányzati vezetői is. A magyar külügyi politikai államtitkár kiemelte: fontos üzenetértéke van annak, hogy az EU a rászoruló fejlődő országok számára speciális intézkedéseket tartalmazó fejlesztési csomagot kíván elfogadtatni, de a fejlődő országok közötti markáns különbségek miatt differenciált fellépés szükséges. Az EU által javasolt és elfogadott fejlesztési csomag leglényegesebb elemei a vám- és kvótamentes piacrajutás biztosítása a legszegényebb országok összes exporttermékére, valamint technikai segítségnyújtás számukra a WTO szabályok alkalmazásához kapcsolódóan.

VI/2. Hazánk képviselői növekvő aktivitással és kezdeményezéssel vesznek részt az **Európai Unió** közösségi NEFE tevékenységében. Valamennyi döntéshozatali szinten képviseljük magunkat, nyolc komitológiai bizottságban, négy tanácsi munkacsoportban, fejlesztési főigazgatói és miniszteri szinten egyaránt.

Az év folyamán az Általános és Külügyek Tanácsa (ÁKÜT) több soros és rendkívüli ülésén foglalkozott NEFE és humanitárius segélynyújtási kérdésekkel.

Az ÁKÜT január 7-i rendkívüli ülésén Magyarország több konkrét (azóta részben megvalósult) felajánlást és javaslatot tett.

Az ÁKÜT május 23-24-i ülésén konklúziót fogadott el arról, hogy 2010-re az EU 25-ök elérik az ODA/GNI arány 0,56%-os szintjét, a 15-ök tagállami szinten legalább a 0,51%-ot, míg a tizek – köztünk hazánk – „kötségvetési eljárásuk keretei között törekszenek a 0,17%-os minimális tagállami szint elérésére”. 2015-re a cél 0,7 illetve 0,33%-os tagállami minimum elérése.

Az EU új Fejlesztési Politikai Nyilatkozata (Development Policy Statement – DPS), amelyet az Európai Parlament is elfogadott, kifejezetten sikeres Magyarország számára. A DPS földrajzi kiterjesztésében minden, számunkra fontos ország, így Ukrajna is – az OECD 2006. áprilisi megerősítésétől függően – szerepel, és az Európai Tanács újra megvizsgálja a kérdést, ha az OECD mégis ezzel ellentétes döntést hozna.

Hazánk NEFE politikájának elismeréseként értékelhető, hogy a Fejlesztési Főigazgatóság május 18-20. között rendezett, magas szintű részvétellel (fejlesztési biztos, fejlesztési miniszter) megtartott konzultációján felkérésre hazánk képviselte az újonnan csatlakozott országokat és készítette el a jelentést az Elnökség részére.

Humanitárius szempontból az EU számára is feszített tempót diktált a 2005. év katasztrófa-sorozata. A Bizottság 2006-ban átfogó politikai dokumentumot terjeszt a Tanács és az Európai Parlament elé a humanitárius segítségnyújtás reformjára vonatkozóan.

Hazánk képviselői részt vettek az AKCs-EK miniszteri tanácsülésen június 24-én, ahol aláírták a Cotonou-i Egyezmény módosítását.

Az Igazgatótanács tagjaként hazánk képviselője rendszeresen részt vesz az EU nyugat-balkáni segélyprojektjeit kezelő Európai Újjáépítési Ügynökség (EAR) ülésein.

Április 22-én hazánkba látogatott Louis Michel, az EU fejlesztési biztosa, június 1-2. között pedig Richard Zink, az EAR igazgatója.

A Bizottság számára a tárgyévben a rendszeres adatszolgáltatáson túlmenően részletes tájékoztatást adtunk a magyar NEFE projektek végrehajtásának minőségbiztosításáról, valamint a hazai NEFE koordinációról, a tervezésről és a projektek programozásáról.

Humán erőforrás-hiány miatt esetenként nem tudtuk biztosítani a személyes magyar képviseletet az EU néhány NEFE-vel foglalkozó fórumán (pl. segélyprojektek minőségi mutatóival kapcsolatos szakértői informális értekezlet, komitológiai ülések).

VI/3. A tárgyévben folytattuk az együttműködést a donorországokkal és nemzetközi donorszervezetekkel.

A Kanadai Nemzetközi Fejlesztési Ügynökség (CIDA) **ODACE-programjának** kapacitásépítési része 2005 májusában lezárult, ezt követően a háromoldalú együttműködés került előtérbe. Ennek keretében a civil szervezetek NEFE-programjainak támogatására kiírt pályázati felhívás több nyertes pályázatát a kanadai fél 50%-os költségmegosztásban támogatja, így a rendelkezésre álló keret jelentősen növekedett.

A UNDP-vel kötött költségmegosztási megállapodás keretében az idei évben számos, elsősorban a Szegedi Folyamattal összhangban álló projekt valósult meg illetve van előkészítés alatt a délkelet-európai térségben.

A Világbankhoz tartozó **Nemzetközi Pénzügyi Társaság** (IFC) szarajevói hivatalának vezetője kezdeményezte a magyar bekapcsolódást a szervezet nyugat-balkáni országokban megvalósítandó fejlesztési projektjeibe, főként a vállalkozói szféra erősítése érdekében. Jelenleg vizsgáljuk az együttműködés kialakításának lehetőségét.

Finn, ír és norvég, kezdeményezésre konzultáltunk a nemzetközi fejlesztési együttműködési politika időszerű kérdéseiről és a háromoldalú együttműködés lehetőségeiről.

Júniusban a **V4+balti3+Szlovénia** külügyi és pénzügyi szakértőinek részvételével Budapesten konzultációt tartottunk az EU felé vállalt pénzügyi kötelezettségek végrehajtásának kérdéseiről.

VII. Társadalmi kapcsolatok, NEFE-oktatás, képzés

VII/1. Kapcsolat az Országgyűléssel

Az Országgyűlésben képviselt politikai pártok a Társadalmi Tanácsadó Testületben viselt tagságukon keresztül kapcsolódnak be a NEFE politika alakításába. Az Európai Bizottság fejlesztésért és humanitárius segítségnyújtásért felelős biztosa számára a KÜM találkozót szervezett az Országgyűlés Külügyi Bizottságának tagjaival.

Napirenden tartjuk egy megbeszélés szervezését az Európai Parlament magyar képviselőivel a közösségi finanszírozású fejlesztési projektekből érdekelt hazai gazdálkodó és civil szervezetek érdekérvényesítési lehetőségeinek előmozdítása céljából.

VII/2. Kapcsolat a civil szférával

Tovább szélesedtek és érdemivé váltak 2005-ben a KÜM kapcsolatai a hazai civil szféra képviselőivel, a kapcsolatokat a konstruktív és egyre hatékonyabb együttműködés jellemezte.

A megfelelő kapacitással rendelkező, hatékony segélyszervezetek – meghívásunkra – rendszeresen részt vettek a Humanitárius Segélykoordinációs Munkacsoport ülésein és a KÜM által kiírt pályázatokon.

Elismerésre méltó részt vállaltak az év folyamán bekövetkezett természeti katasztrófákkal kapcsolatos magyar humanitárius segélyakciók megvalósításában, érdemeiket a délkelet-ázsiai szökőár kapcsán a Külügyminiszter oklevéllel ismerte el.

A tárgyévben civil szervezeteink növekvő szerepet vállaltak a NEFE társadalmi népszerűsítésében. Ezek közül kiemelkedett a Nemzetközi Humanitárius Fejlesztési Szövetség „Tranzit 2005” elnevezésű, a KÜM támogatásával májusban tartott rendezvénysorozata a Millenáris Parkban. Külügyminiszterünk szeptember végén „közös kávézásra” hívta meg a hazai civil szervezetek képviselőit, amelyen a NEFEFO képviselője adott tájékoztatást a pályázással kapcsolatos kérdésekről.

NEFE diplomataink EU fórumokon határozottan fellépnek civil szervezeteink érdekeinek képviseletében. Brüsszeli EU-képviseletünket utasítottuk, foglaljon állást a civil szervezetek pénzügyi támogatását csökkenteni szándékozó bizottsági és elnökségi javaslatokkal szemben, az EU biztosítson könnyítéseket a 10 új tagállam civil szervezeteinek a projektek elnyerésében és ezek a szervezetek ne csak a szemléletformáló programokban kapjanak szerepet.

A NEFEFO az elmúlt év során is folyamatos, rendszeres konzultációt folytatott a civil szervezetekkel és minden lehetséges alkalommal elősegítette, hogy a hazánkba látogató magas rangú EU-tisztviselők találkozzanak a fejlesztési együttműködéssel és humanitárius segélyezéssel foglalkozó hazai civil szervezetek képviselőivel.

VII/3. Kapcsolat a magánszektoral

A TB 2/2004. sz. Határozata előírta, hogy a KÜM és a PM segítse a hazai gazdálkodó szervezeteket nemzetközi fejlesztési projektek megpályázásában és elnyerésében.

A KÜM az EU és a nemzetközi segélyszervezetek fejlesztési együttműködési tevékenységéről, pályázattási rendjéről és a pályázati kiírások elérhetőségéről tájékoztatókat állított össze, amelyek a KÜM, az ITDH, a MKIK, a HUN-IDA, a HAND Szövetség és a Magyar Média Kht. honlapján elérhetők. Az ITDH jelzése szerint a hazai üzleti körök részéről érdeklődés mutatkozik a tájékoztatók iránt.

A PM nemzetközi pénzügyi intézményekről készített hasonló tájékoztatója is felkerült – a KÜM-é mellett – ezekre a honlapokra.

A KÜM illetékes helyettes államtitkára szakmai szervezetek vezetőivel megbeszélést folytatott a lobbizás lehetőségeiről.

A Nyugat-Balkán támogatásának lebonyolítását végző Európai Újjáépítési Ügynökség (EAR) igazgatója a KÜM és az ITDH szervezésében a magyar üzleti szféra képviselői részére tartott tájékoztatást az EU-s segélyprojektekbe való bekapcsolódás lehetőségeiről.

A PM közreműködésével a Világbank az ITDH-ban összekötő személyt jelölt ki a világbanki projektek népszerűsítésére.

VII/4. NEFE-kommunikáció

A TB által elfogadott kommunikációs stratégiai koncepciónak megfelelően a Külügyminisztérium az elmúlt időszakban minden célcsoportban erősítette a NEFE-politika és tevékenység megismertetését.

A KÜM és a projektvégrehajtók erőfeszítésének eredményeképpen a tömegtájékoztatási eszközök több, pozitív hangvételű tájékoztatást közöltek a fejlesztési együttműködés és a humanitárius segélyezés kérdéseiről, egyes projektekről.

A dél- és délkelet-ázsiai szökőár kapcsán a média is jelentős szerepet játszott abban, hogy a magyar társadalom példátlan módon nyilvánított együttérzést a rászorultakkal.

A Külügyminisztérium hivatalos külső honlapján folyamatosan növekvő számban közöl NEFE-vel kapcsolatos anyagokat, az elmúlt év folyamán kiadott továbbá egy angol nyelvű összefoglalót a Millenniumi Fejlesztési Célok végrehajtásához való magyar hozzájárulásról, amelyet a júniusi magas szintű ENSZ találkozón terjesztettünk a résztvevők között. Kiadásra került „A nemzetközi fejlesztési együttműködés a XXI. században” című kötet az ENSZ Akadémián elhangzott előadásokról.

Fontos, hogy a társadalmi tudatosság növelése érdekében a társtárccák, az üzleti élet és a civil szféra képviselői továbbra is aktívan bekapcsolódjanak a kommunikációba.

VII/5. NEFE-oktatás, képzés

A Budapesti Corvinus Egyetemen az idei tanévben NEFE szakképzés indult.

A NEFEFO az év folyamán számos végzős egyetemi hallgatót fogadott egy-két hónapos szakmai képzésre, akik közül többen a témából írták szakdolgozatukat.

A HUN-IDA és a Magyar ENSZ Társaság szervezésében az év elején folytatódott „A XXI. század fejlesztési politikája” című, nagy érdeklődéssel kísért ENSZ Akadémia előadásorozat a Magyar Tudományos Akadémián.

Segítette az EU NEFE politikájának és módszereinek jobb megismerését a Fejlesztési Főigazgatóság március 10-én Budapesten tartott szeminárium a Bizottság és a tagállamok NEFE együttműködéséről, a finanszírozás és forrásképzés kérdéseiről, a projektciklus kezeléséről, valamint a december 13-án az Európai Bizottság Budapesti Képviselőtársaság szervezésében az Andrássy Egyetemen tartott pódiumbeszélgetés a humanitárius segélyekről az ECHO, a Nemzetközi Vöröskereszt, a HAND Szövetség és a Külügyminisztérium képviselőinek részvételével.

Sikeres volt „A fejlesztéspolitika jövője és súlypontjai: Afrika” című egynapos konferencia a Magyar Tudományos Akadémián, amely a kontinens problémáinak megoldására keresett válaszokat.

Budapest 2006. január